

Масса а мехкашкара пролетареш, в!амаг!хкета!

СЕРДАЛО

евет

Советски Союз Коммунистически парти Нохч-Палгай областной Грозненский городской комитетий а Нохч-Палгай АССР-а Лакхехарча Совет а орган

Коммунизм хьалъеш доалла советски халкъ
Коммунистически партеней цун ленински Цен-
тральни Комитетай гонахьа нхы а чоаглагла
нхотаденна, адамий дегаш г!оздаьнна чанхдаь-
лар дорригача дунен т!арча нъахьегамхой барт-
цхьоаглон ди—Цхьоаглагла май.

Советски кеп а йозон Ди

Шовткъе ворх! шу хьалха, 1912 шера 5 мае арайнай «Правда» яхача газета эггара хьалхара номер. Газет арадаьнна ши шу доалаш, 1914 шера эггара хьалха дездьаьн из ди. Цу хана денз кеп а йозон болхлошен болхлойн юртарчен корреспонденташен метала берригача газеташ журналиш дещача наха а т!ехьа шера-шера дездьа кеп а йозон Ди.

Коммунистически парти цун баччо В. И. Ленин хьакхелла а кхедь а долча вай кеп а йозон марксизм-ленинизма идеяш хадданза нахага д!акхейкаю, х!аьта Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцонна кийчо еш а, из чакхйоакхаш а, дунен т!а эггара хьалхара кхьахьегамхой паччахьалкх хьалъеш а парти тешаме г!онча а хиннад из. Х!анз хадданза новкхостал ду кеп а йозон советски наха вай мехка коммунистически общество хьалъеш а дерригача дунен т!а машар чоаг!ьбеча а.

Советски кеп а йозон йалаьмате чоаг!а дег!аденад революци хинначул т!ехьаг!а. Нагахьа санна советски йаьдал оттаьхьа х!ара 100 сага газеташ ши экземпляр кхоачашхиннаьле, х!анз 29 кхоач. Дуккха а дукхаг!а дувл, ара журналаш, книжкаш, кхыйола изданеш.

Революци хилалехьа Росс аравулаш хинна газеташ дуккха а дукхаг!а дараьн эрий меттала хиннад, х!аьта х!анз вай мехка 60 меттала аравулаш газеташ. Советски Союз даьхача кхьамий кеп а йозув мишта дег!аденад кхьаьг!а хьаьхьох Нохч-Палгай АССР-е латтача г!улакхаша. Вай республикан столице—Грозне эрийн, нохчийн, г!алг!айн меттала дий республикански газети, цхьа «Агитатора блокнот», дуккха а книжкаш, цхьа эзар гаргга пенгазети аравулаш. Царел совг!а 18 районни газет а да республике аравулаш. Дукхаг!а хиннаб х!анз газеташ журналиш дещаш бола нах. Алхьа цхьан 1959 шера д!адаьхача шерачул 41 эзар экземпляр дукхаг!а яздаьн наха вай республике газеташ журналиш.

Ше хьаьхиннача укх 47 шера Коммунистически парти тешаме г!онча долаш хьаьдаг!а советски кеп а йозув. Пачахьа йаьдала, капиталисташа, помещикаш дукхал кхьосам лоттабеш, социалистически пачахьаьх хьаьхьоллаш, вай мехка индустриализацин коллективизацин чакхйоакхаш—ше хьаьбенача наькх еригача ет!алаша шера пайда ийбаьб парти ши ирача герзах—кеп а йозонах. Иштта парти г!онча долаш хьаьдаг!а из х!анз а.

Цакх!а ца хиннача тайпара политически а кхьаьегам а хьинар айденнача хана дездьа советски халкъ укх шера кеп а йозон Ди. Ше дег!абара кердача хана чу—шера йозаркхь коммунистически общество хьалъарча хана чу байнаб советски мохк. Берригача ши н!а а бахит!а, СССР XXI съезд хьалхашка оттадаь патриотически декхараьш кхоачашдеш доал Советски халкъ.

Нохч-Палгайчен кхьахьегамхой а боакх семилеткан хьалхарча шера план кхоачашъеш, Заводий, фабрикай, мехкадаьтан промыслай коллектившана ханал хьалха кхоачашъей 1959 шера хьалхара бий бетта план. Хьайбай продуктш мамогга дукхаг!а яха, ялат хьувк!аде, доахан, жа, коа г!ара оалхазараш дебаде г!ерташ боакх юртбоахама кхьахьегамхой.

СССР XXI съезд вай мехкара кхьахьегамхошта хьалхашка оттадаь исторически декхараьш кхоачашдара болхлой, колхозникш, юртбоахама специалистш оарцаг!а бахара боикха лорк!ам болаш да вай кеп а йозув. XXI съезд хинначул т!ехьаг!а республикански а районни а газеташ дикка тоабай шоай болх, дукхаг!а а дикаг!а а яьду цар х!анз республикан вахараьш, производствен новаторий опыта лаьца. Шера д!аьновзйит цу газеташа XXI съезда исторически решенеш, колхозий, совхозий, предприятий ворх! шера планаш. Дукхаг!а аравулаш х!анз газеташ т!а болхлойн юртарчен корреспонденташа яьду кхьахаташ. Цудухьа газеташ сактердамег!а да х!анз, наха дикаг!а деш, х!аьта цар лорк!ам лакх а беннаб.

Кеп а йозон кертерча декхареьш ца! да кхьахьегамхой коммунистически уйланца кхетабар. Х!ара советски саг цхьанна а х!аманца коммунизм хуьцарг!оацаши, цун моастаг!ашца ц!аккха а машар берг!боацаши хила веа. Из хила веа шиная хьалхашка латта общественни декхар бокчонца чакдоакхаша общественни рузках совдаккха йеишша кхьахьегаш. Кеп а йозон кертерча декхар советски кхьахьегамхой цу уйланца кхетабар да.

Газеташ т!а арахьа еза пропагандистски статьяш, производствен новаторех, заводийн, фабрикай, промыслай дикаг!а болча болхлех, колхозникех, юртбоахама специалистех лаьца йола очеркаш, зарисовкаш. Газет декхариш да кхьамий доттаг!ленаш, пролетарски интернационализмах лаьца яьде. Цо нахага д!адовзйит!а деза д!аьхача кхьаннача замаьх юхедисача воча г!улакхех доакха зуламаш.

Советски кеп а йозув дуккха нах юк!е боаг!аш да. Х!ара газета т!а яьдеш итташ, б!аьх болхлойн юртарчен корреспонденташ ба. Вай республикан газеташ т!а т!ехьарча хана дукхаг!а хул болхлойн колхозникийн письмаш. Цхьаьбаьда болхлойн юртарчен корреспонденташара болх кхы а дикаг!а тоабеш безаш ба. Касткаста рейдаьш еза, предприеташка, колхозашка, совхозашка рабселькорий постаьш яхка еза, иштта кхыдола балхаш а де деза.

Тахан кеп а йозон Ди дездеш газетийн журналин болхлоша, болхлойн юртарчен корреспонденташа шоай балхага хьаж а хьежа, цунах доакха кхоачамбоацараш гуча а даьх, д!аьх йодача хана шоай болх д!аьбаьх беза ник!е белгабоакххарт!а. Советски кеп а йозон кертерча декхар СССР XXI съезда решенеш, ворх! шера плана экономический культурный заданеш нахага д!аьновзйит!аьн уж кхоачашъяра нах оарцаг!а боаьхилген да. Шеко иц Коммунистически парти шиная хьалхашка оттадаь из сийлеьн декхар вай кеп а йозон д!аьза кхоачашдериьх!аьраьх.

Парте хьалхленца—коммунизм котъяккхарга!

ЦЕЧА МАЙДАНЕ ХИННА ПЕРВОМАЙСКИ ПАРАДИ КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕМОНСТРАЦИИ

МОСКВА. Ше майдана... Спирдаьма хьалха аьнарашда Кремля т!а эгаш яг!а Советски Социалистически Республикай Союз а Пачахьаьхьен байракх. Дерригача Кремлевски пенаш т!а г!ола докхийча к!увсам т!а хьалт!а йоаьх пхитте а советски республикий гербаш—доттаг!лен а вай мехкара кхьамий цхьаьг!он а символ. Юк!е СССР-а герб йоаь.

Гобаккха, д!амел хьежача—ц!е бес а. Г!УМ-а центральн дьаьт!е йоккх!а ц!е панно йоаь. Цу т!а яьдаь да дешаш: «Марксизм-ленинизм байракх!а Коммунистически парти хьалхленца—коммунизма коталонг!а г!о!»

В!анний юк!е гуш да Б. Марксен В. И. Ленинн портреташ. 1 Мая ц!ей—дерригача дунен т!арча кхьахьегамхой барт-цхьаьг!он дийнахьа—миллионаш болча дунен т!арча наха кхьалт!а безаш т!аьбаьрча йоаь укх боарам боаьш дукха езаьш йола ц!ерташ.

Массехь минут мара й!оаьн! первомайски парад йоаьла. Й!исача муьларех латт майдана есар. Кремлевски пенашта юк!е йола т!аьбаьрча т!ей Г!УМ-а юк!е эзараш нах гуьбенаб. Парца ба СССР Лакхехарча Советски Союзин республикай Лакхехарча Советийн депутатш, Советски Союз а Турпалой, Социалистически Кхьахьегам Тюрпалой, партиийн, пачахьаьхьен, общественни дещаш, революцон ветеранаьш, юк!е хьаьнча коммунистически суббуьт!аьк!а даьа лозаш хиннаш, производствен хьалх!аьт!араш, й!мани, литературани, искусствонни дещаш.

Дунен т!арча дукхача пачахьаьхьенар вай хьалх!аьда цхьан 1 Мая дезде итташ дещашен аьхай Советски столице. Ладуг!аг!а Ц!еца майдана гуьбенача наха тайн!аьрча меттала д!аь кхьаьхьаь! Д!аьрча дуне ц!аь гуьд!аьча санна д!аьгул.

Трибунаш т!а хьаьхьаьш ба индийски Джаммун Баьмийн аьчаш иштата верте латта Ювардаь Маран Сингх ший сесатада, Афганистанаьн торговлен Министр Гулам Муьхамед Ширзад, Финлянден наьк!ийн общественни б!аьхийн министр А. Бюрсин, Иране ц!и хеза вола Иран а национальн!аь демократически партиен лидер Б. Чадаьри. Дипломатически корпус аьнаш, кхыча мехкашара т!еман, федерача т!еман, федерача т!еман аьт!аш ба.

Чоаг!а т!оараш тох майдана. Мавзолея центральн трибуна т!а боал новкхостий А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муьхитдинов, М. А. Суьков, К. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Л. М. Шверин, П. Н. Поспелов, А. Н. Босыгин, Д. С. Шолохов. Трибуна т!а латтараша моаршал т!ехь!аьгулаш лестуьш цар.

10 сахьат доал. Спасеьш год на!аьрех автомашинна т!а ваьлаш аравалаш СССР оборона Министр, Советски Союз а Маршал Р. Я. Малиновский. Майданаьн центре цуна дукхал воаь.

Парад йистейоаьлаш майдана г!ола т!ехьаьлар Советски Армен кертерча директор а полковник Н. Назаров хьалх!аь д!аьгул эзар т!ема муьд!аьн кхьаь вола сводни цуьховой оркестр.

Ш!аьх а хьалх!аь ериг!а майданаьн доттаг!ленача муьд!аь. Столицерча кхьахьегамхой демонстраци й!оаьгу.

Хаданза хьалх!аьхьаь, коммунизмаг!а кхьаь г!ертарча наькх д!аьна вай турпал!аь кхьаь укх шераг!аь баьстана—семилеткан хьалх!аь баьстана. Из дик!аь холуш цар Ц!еца майдана Ц!ей дещаш хиннача наха байракх!аь.

Хоза й!аьлар демонстраци. Из хьайиьлар эгаш!аь хьаьхьаь аьтомашиний колонна. Хьалха й!аьг!аь шинне т!а—сийлахь-боакхача кхьахьегамхой барт-цхьаьг!он Карла Маркса Владимир Ильич Ленинн докх!аь портреташ да. Майданаьн лаж!а аьй а, миллионнаш болча советски наха ду г!олаьч, маьх!аь ц!аьза долча дийнахьаь кхьаьхьаь хеза: «Сийле! хийла вай партина!» аьх!аь дешаш т!аьдаь байракх.

«Коммунизм хьалх!аь» аьх!аь дешаш гучаьд!аь хозача майдана. Г!олаьнкартерч юртарчен миллионнаш болча кхьахьегамхой д!аьз й!оаь укх дешаш в!аьнаг!аьх!аь долча аьнаш т!аьлаьт!аь аьтомашиннаш й!аьг!аь ериг!аь майданаьн д!аьгулаш.

Советски Союз—дукхача кхьаьхий социалистически пачахьаьхьаь. Й!аьрчаьн болх!аь й!ола, цхьаь уйла й!олаш коммунизм хьалх!аь г!аьхь!аьш долча хьалх!аь доттаг!лен ларца т!а в!аьнаг!аьла а из СССР байракх!аьхьаь в!аьрчий Союзин пхитийта республикан пачахьаьхьаь байракх!аь й!ола.

Майданаьн гучаьд!аь й!аьмате й!оаьх!аь ц!аьра «7» Семилетк!аь Цхьан й!аьрчаьн шоллаг!аь й!аьсте аьх!аьш майдана хьалх!аь аьтомашиннаш. Цар т!а латт дерригача дунен т!а н!аьз!аьт!аь й!ола турпал!аь, Советски Лажьтан спутникий маьтаьш, лерд!аь й!ола станокш, й!аьмате й!оаьх!аь домнаш, синтетически материал!аь изделеш, аьлатий аьренаш, хозача ц!ейн!аь кхьаьхьаьхьаь й!ола паннош.

Байракх!аь т!аьбаьр!аь Ц!еца майдан т!а. Тайжа доаьг!а хий санна й!аьг!аь физкультурийн колоннаш. «Динамо» спортеьмаша лаьк!а аьй а д!аь д!аь Ленинн портрет. Зинашца хоз а д!аь д!аь цар парти Ц!е Президума члений портреташ.

В!аьстан сийлен бос бола кхостамаш т!а а юкхаш т!аьб!аь физический культуран Институтаьн студенташ. Шоаш болхаш а гимнастически упражненеш еш, мотитам д!аьх!аь хуьцаш, шоай лаьк!аь спортивни г!олаьз кхьаьхьаьхьаь болх укх.

Арменн, авиационн, флотан новкхост!аь д!аь Д!аьр!аьн общественни колонне спортеьмаш—летчикш, парашютистш, радисташ, аьномаш!аьш, стрелбаш, плавеьриш!аьш ба.

«Труд» аьх!аь общественн в!аь

„Халкхашта юкьера машар чоаг!барах“ йолча

Дунен халкхашта юкьерча Ленински премей Комитете

1959 шера 25-чен 27-чен апреле академика Д. В. Скобелъца председател!аь д!аьш, «Халкхашта юкьера машар чоаг!барах» йолча дунен халкхашта юкьерча Ленински премей Комитетеьн заседанеш хилар.

Комитет хьежар дунен халкхашта юкьера Ленински премеш хьожак аьнна хьачутийнача предложенешка, цу дешаш й!аьг!аь й!ола решени а йир.

Лох!аь кеп!аь т!аь арабоакх дунен халкхашта юкьера Ленински премеш хьожак!аь Комитет!аь баь соцам.

1958 шера „Халкхашта юкьера машар чоаг!барах“

Дунен халкхашта юкьера Ленински премеш яларах

1959 шера 27 апреле «Халкхашта юкьера машар чоаг!барах» йолча дунен халкхашта юкьерча Ленински премей Комитет!аь баь соцам.

Машар лорабеш!аь чоаг!беш!аь лоттабача кхьосаме докх!аь г!улакхаш дарах «Халкхашта юкьера машар чоаг!барах» й!ола дунен халкхашта юкьера Ленински премеш лойла:

ХРУЩЕВ Никита Сергеевич—СССР-а общественни пачахьаьхьаьн д!аьт!аь.

ДЮБУА Уильям Эдуард Бургарта—Ил!аьхоча, писател!аь, общественни д!аьт!аь (США).

БУХВИЦ Оттона—немций болхлой болама д!аьт!аь (ГДР).

ВАРНАЛИС Костаса—писател!аь (Греци).

МОНТЕГЮ Айвора—публицист!аь, Машара Дерриг!аьн Совет а Бюрон члена (Англи).

Комитет!аь председател!аь—Дмитрий СКОБЕЛЬЦЫН. Комитет!аь председател!аь заместителаш—

ГО Мо-жо, ЛУИ АРАГОН. Комитет!аь членаш: Григорий Александров, Джон Бернал, Ян Дембовский, Анна Зегерс, Пабло Неруда, Михаил Садовяну, Сахиб Синг Сохей, Илья Эренбург.

Грозный, Революцон проспект. Сурта т!а: демонстрацера города байракхаш д!аьлараш. Н. П!аьва сурт.

5 МАЙ—СОВЕТСКИ КЕПА ЙОАЗОН ДИ ДА

„Газет—коллективни пропагандисти коллективни агитатори
хинна ца леш, иштта коллективни организатор а да“
(В. И. ЛЕНИН).

Дукхагга литература арахеца

5-ча мая ишай балха итоташ паша-
като советски печата болхонша,
парча Грознерча 1918-ча шерарча
11-ча августа церахца типографен
болхонша а.

Цыхан хана кустарни техникаца
пашагга хинна из типографи
советски йагда ятча хана дежа
дикка деглаенай; вай республике
йокхагга йоза полиграфически пред-
приятти хиннай цох, эггара шерарча
йоза полиграфически техника а йо-
лаш.

Предприятте хежжа деглабашкай
цига болхонша.
Ворхш шу халха наборщик Яма-
вала типографе балха воаггача хана
15 шу дайна клякшвар Доченко
Виктор. Хланз из ва наборни цеха
назлынк, СССР член.
1947-ча шера ший 17 шу дайна-

ча хана клякшвар нийк болхыр
печатница йолча Ломакшина Ольга.
Хланз цеха профорг а районни Со-
вета депутат а йа.
Пашагга нухийн нислааша
лархца дола учебник арахеца
ишоташ халхашка лашта декха-
раш сийленца кхоачашда типогра-
фича болхонша. Кхы тайн-тайнара
дола нух-пашагга литература а
арахшид цар ухк тыхарча хана.
Социалистически ахье баынараш
йокхе халхале аххараш типографен
17 болхо Сийлен доска тла а вахши-
тав, 12-неча почетни грамотни а
синай.
Семилеткан халхарча шерара
план сийленца кхоачашьяра шозни-
ка доаггача дахье хынара клякшега
лархца ба типографа болхонша.
В. ГРЕЛЮК.

„Локомотив“—железнодорожников пенгазет

Грознерча депон коа мичча хана а
денна арадула „Локомотив“ аха
пенгазет дешам болхонша хул.

1955 шера август бетта арадула
доадеднат тха газет. Шу хана дежа
1200 номер арайнай пун. Дукха
деза газет цопон болхоншен, техни-
каштен, инженераштен, глукхерча
нахай. Из шитта дезадаггача а
денна арадулгича а редколлеген
ши кхоач цо болх цика беш а,
иштина тонахца дукха а рабрыш
хилар а бахын долаш. Нокка а
тайн-тайнара нахаш лашта а я
газета редколлеген. Ухка ба ин-
женераш Токмачев Савелюк, тех-
никанш Овчаров Губенко, масте-
рш Остронов Костенко, машини-
стш Саркисови Сергеевичи, саса-
риш Никитини Проценко, шитта
кхыбараш. Газета кертерча редактор
ва депон кадрий отдела начальни
н. Анохов.

Газета массаз а новостал ду-
депона производственн заданеш
кхоачашье. Кхыстат чюагга дахья
лашар цо СССР XXI-ча сьезда сий-
на социалистически ахье йоаржаеа.
Газета тла хаданца хулар дикка
болх болхонша толамаш душаш,
балхара кхоачамбоадамш гуча-
доадамш йоза материалаш.

Коммунистически клякшега бри-
гада аха цн аххар дукха кховсам
лоаттабача бригадашта а дика нов-

„Сердалона“ аз боаккха ловца

„Сердало“ газет арадула доаде-
днат дежа хаданца из дешам хьавагга
со.

Пу газето коммунист хьахьта
диза дахья доадеднат нах кляк-
шебара дохька новостал а ду,
хьахьта глалглай меттала а хьахьта.

Газета оаглон тла то йиш а болх,
салоам, дешар — вай таханара
вахар а сийдар а кховсам пер-
спективаш а юваши йоза статья-
ш. Аз чюагга хьахьта газето
тла каст-каста промышленностей
юрта боахамеи специалисташ а,
хьахьроша а, лораша а хьахьта
деш хилар. Сона хетачо цу оаглон-
гахьара дикка деглаенай вай газет.
Хьахьта, ала дежа газето
хьахьта партизанаш — глалглай
кхылаз ядеш хилар. Сона хет совет-
сий йагда доахькаш пий цийн а
хьахьта вай дайх дукхагга душаш
хилар коммунистически уйда йолаш
капирхой хьахьтара чюагга доа-
хьа да, айна.

Дахьа сона бакхьа хет „Сер-
дало“ тла хьахьта хинна „Темаркы-
а“ вай нахара кхоачамбоадамш
гучадоахаш йоза моттот кича.

Тахан, советски печата дезата
диза хьахьта аз дег чур а хьахьта
а душ болхонша а дахьа кхы а
дикка хьахьта коммунист
хьахьта таборабеш чюагга доа-
хьа да, айна.

Д. ДЗАУРОВ,
инвалид, г. Магдлабик.

Тха колхоза газет

Шолагга шу доадеднат Магдла-
бика районерча „Кавказ“ ахьа кол-
хозе газет арадула. Газето массаз
а тха колхоза дикка балха болх-
онша юваши юваши тарра вай бер-
ригача мехьара колхозни дикка а
шерарча а дола глалглай а доа-
деднат. Газета хьахьта номер тла бри-
гадеш ферментен юкьера соци-
алистически ахьа йоза материалаш
хул. Колхознича чюагга хьахьта
„Дег Егор“ аха критический
материалеш лашта рубрика. Цу тла
гучадоахаш колхозни а колхоза
культулой а кхоачамбоадамш цы-
кха тергал да деш дикка.

Газето ший оаглон тла массаз а
роит тла колхоза болх, дун дерига
вахар. Дохький толамаш дахьа кол-
хозе дахьа шера. Пашахьахьта
дежа 24804 центнер алат, 2433
центнер дух, шитта хьахьта юрт-
боахама продукциш. Кхыдоаа боаха-
ма доахьш доадамш духуш а
дежадох 3 миллион тарта пайда
бакхьахь колхозе. Ухк семилеткан
хьахьта шера хьахьтара кхылаз
пашахьахьта хьахьта продукциш
хул хьахьта СССР Магдлабика гор-
юмен торисполком кара-кара тла
Це байрех хьахьта „Кавказ“
ахьа колхозе. Уж толамаш дахара
хьахьтахьта таборабеш духуш
болх болх газето.

Партен XXI-ча сьезда решенеа
дежам глалглай ворхш шера йоза
план 5 шера кхоачашье лархца
лоай дерига хьахьта глалглай
хьахьташ ба тха колхозниш. Цу
балха парна доахька новостал ду
газето. Тха дикка болх селлараш
ба: М. Шаленый, Н. Кузьмин,
А. Попов, Я. Петров, С. Бузов,
С. Битин, И. Панденко, А. Кочнев,
шитта кхыбараш.

ТОРИИ,
„Кавказ“ ахьа колхоза газето
секретарь.

Партийни вахар Партийни актива собрани

Ухк дежока хилар Магдлабика
партийни организациен актив. Акти-
ве катийча наха юкхе хьахьта болх
тобара хьахьтеш лаша доклад йир
СССР Магдлабика горкома секретара
нов. Шукана.

Докладчик а пренееш кхылашаш
даыраша а белгалдакхьар XXI-ча
партсездо советски халхьа хьахь-
ташк оттада дохький а историче-
ски а декхараш кхоачашдара берри-
гача кхыкхьахьта юкхе а, кхы-
стат кагирхонша а хьахьта болх
лабашьахьара дола кхоачамбоадамш
а дахьа болх тоабанза а лажбанза а
барбодамш хилар а.

Активне кхылаша дахьа РМЦ ком-
сорга нов. Великзарови, „Шингу-
ски“ союзно комсорга нов. Гун-
евски дийдар РМЦ-ни союзно кхы-
лашк катирхой комсомолдчийн
йозахьа цу еш, цар балха, сазалар,
дешара хьахьташ кхоачашдара терго
па еш а хилар, союзно директор
н. Кузубев РМЦ начальни нов.
Дабневи цыкха комсомолски на-
гирхой собране боадамш цу хилар,
кагирча нахара болх цар кхылаз
доахьаш хилар.

Яхьаггача юкьерча шиколан пар-
тийни организациен секретара нов.
Дубинина Светлана а шитта кхы-
бараша а белгалдакхьар дешар-
кочта юкхе хьахьта болх тоабара
кхылаш чюагга терго а ешам хил-
ар а, хланз ухк сахьате из болх
чюагга лорара дешам хилар а. Па-
хушш йозагга вай кхылаз тыхьа мас-

са а оагларча коммунизма кхе-
тама хьахьтешк шиколан, дай-
нознойн, комсомолей, шитта масса а
общественни организацией юкьара а
леттара бехьтохьае а декхар хилар.
Пар кхылаш чюагга критика йир
города культуран отдела берашта
дизахьа кино хьахьташ на хьахьта,
хьахьта кхы дахьа болх города кул-
галхонша цу кхытама балха чюагга
лоахьамерча глалглай терго ца
арх.

Партен активне хьахьта болх тоа-
бараш лаша кхылашаш дий-
дар ВЛКСМ горкома хьахьтара секретара
нов. Эрнани Микхила, „12 лет Ок-
тября“ ахьа клуб директор н. Зо-
симова Надежда, НПУ хьахьтагга
промысла комсорго Евгения Ракхьа-
свая, КГБ начальни н. Плесовс,
партийни кабинета заведующей н.
Заскуновас, СССР горкома хьахьта
отдела заведующей н. Индьева Ни-
нас, шитта кхыбараша.

Пренееш кхылашаш даыраша дий-
дар балха болх кагирхой дешара
гучахьа тоае дезылга а, сайран
шиколан цыхан сменахьа болх хил-
ларо мехьахьташ болхонша кхылаз
болх болх хиларча дежа безам
мел болгунца деша торо лаш цу хил-
лар, шитта кхылаз кхоачамбоа-
дамш. Партийни активне собране содам
бир масса а тайнара кагирхонша
юкьера хьахьта болх дахьа тоабарах
лахьа.

А. ХАРСИЕВ,
(тха корреспондент).

Районни агитаторий собранера

Дахьа йодча хана кхоачашье деза
районерча агитаторий декхараш
душаш собрани хилар Насаркер
районерча культуран шара. Аги-
таторий декхареш лаша доклад йир
СССР райкома секретара нов. Г. И.
Воньковс.

Докладчик белгалдакхьар СССР
XXI-гча сьезда решенеи матери-
алаш кхыкхьахьта дийаггашаш
баш болх, агитаторишта бозвиттар
Станислав областаш лаша СССР
ЦК-аз 1959 шера 11-гча марта баш
содам, глалглай декхараш кхоача-
мшара районерча кхыкхьахьта оар-
царбоадамш де деза глалглай дий-
шар.

Доклад истиньянцат тыхьагга
шоял балха оаглон юваши кхылашаш
дир агитаторишта: агитколлективна
шугалдеш вола мехьахьта партор-
ганизацен секретара нов. Азакис,
„Назаровски“ союзно агитколлек-
тива кулгалхочо Плиев Хуссейна,
„Октябрь 40 шу“ ахьа союзно
агитколлектива кулгалхочо. Ю. Гор-
бачевс.

Собрани истиньянцаш „7 шера
чухь Нохч-Палглай АССР деглаара
перспективаш“ юваши лешни йиш-
шар.

И. ИСАЕВ.

Нохчий глалглай меттала пенгазеташ

Нохч-Палглай пашахьахьтен ин-
ституте дешам 300 нохчийн глал-
глай студент ва. Из барт тайна кол-
лектив а. Советски хьахьтотун сий-
лен болх дукха бийза деша балха
дукхагга дола студенташ шоял бер-
ригача нин а хьахьта а глалглай дик-
ка дешам ба, хьахьта хьахьтагга
дешара еригга уйда тлахьитта кийч-
лаш ба ух кастта даяла езаха ала-
менашта.

Институте арадулаш массехк
пенгазет да. Студенташа дукха дежа
дикка, хоза, тайн-тайнара матери-
алаш тлайоаш арадула глалглай мет-
тала „Дешар — сердало“, нохчийн
меттала „Сийра ньюс“ аха пенгазе-
таш. Хаданца кховсам лоаттабу цар
студенташа юкьера кхоачамбоадамш,
во лар пашахьахь дукха, шитта бел-
галдахь дика дешараш, общественни

пайдаен болх бераш. Газето хаданца
критика ю дешара тйерабуларашта,
ворча дола дешара балхаш хьахьтара-
шта. Февраль бетта хинна инсти-
туте комсомолски собране цу
тайнара студенташа, советски об-
щественн правилаш тыхьахьташ дик-
ка кховсам лоаттабеш, айна содам
бича дежа кхылаш дохька, доахьа
мел декхар оттад институте печата
хьахьташ. Из дика кхылаз а деш
берригача нин тлахьитта дика болх
дукхагга глалглай меттала арадула
дукхагга пенгазеташ редколлеген чю-
агга а. М. Матхьагов, П. Дахькытовс,
Л. Зинковас, Л. Муталевас, Базор-
кинас, Ю. Айдаевс, Я. Вагатовс,
шитта кхыбараш.

У. ДУДАРОВ,
Нохч-Палглай пединститута
II-ча курса студент.

Сона хетар

Сийлахь-йоккха Октябрьски ре-
волюции ядалехь, кхылаша пашахьа
Юткым тлайоашаш хьахьта дахьа
глалглай кхылаз чюагга доахьахь
а хам а бе безам ба вай республике
глалглай меттала арадулаш „Серда-
ло“ аха газет хилар. Цу газето бал-
ха дика толамаш доахараш белгал-
дахь, наха юкхе дика глалглай
доахьа, балха тыхьа лаштараш
дикгабарашта тыхьахьта новостал
душ. Шитта „СЕРДАЛОС“ гучадохь
вай балхара а вахарица а кхоа-
чамбоадамш, оулашам, уж далаха-
ра дохька дахьа а лаш. Дукха мот-
тигаш нийсу „СЕРДАЛОС“ балхара
а вахарица а кхоачамбоадамш
дладохаш, моттигашкара балхаш
тодеш.

Бакьда, цох тарра са аза безам ба

сина хьахьта бакхьахь хетар а.
„СЕРДАЛО“ газето тла юкь-юкь
ахьа дежар вай нохч-глалглай кхыла
исторехь лаша. (Мичара пашахь из
кхыла, шитта пун историч?).
Дукхагга хьахь еза газето тла раб-
рышашта хьахьташ лаш а парна
пайдаен йоза а статьяш. Кхылаз
арадула „СЕРДАЛО“ тла литературн
оаглон. Нахаша саина уж дукхагга
чудодам болш а каст-каста ара-
волаш а хьахьта цох пайда агар-
бар кагирхонша, кхылаш катийча
лоагаша, писателаша.
Хьахьта „СЕРДАЛО“ тла арадулаш
хьахьта „ТЕМАРКА“ аха фельетон,
хьахьта цун оаглон тла арадулаш хьа-
хьта, цо пайда лурбар наха юкьера
кхоачамбоадамш дладохаш.
М. ЕВЛОВЕВ,
Насаркер-Кертера юкьера школа.

Сона бакхьахь хет...

Дегаш глалглай дола дежош
лаш хьахьта вай мехьа. Сийлахь-йок-
кха семилеткан программа кхоа-
чашьяра хьахьта кхыкхьахь советски
наха.

Советски печата дийахьта араду-
лаша газето номер тла ахьта бакхьа-
хь хетар сона дахьа йодча хана
газето оаглон тла таханара денна
турналхочо дукхагга кхылашаш
дикка. Хьахьта газето тла дукхагга
бичкаш бакхьахь ба нефтаниш,
химикаш, металлургиш, юртбоаха-
ма болхонша.

Еза редакци; „Сердало“ газет ше
а цун болхонша а керда болх хов со-
на, хьахьта а се ала декхараш
лоахь ахь: тыхьахьта хьахьта хьахьта
долаш а чюахьта дикка болш а
арадула газет. Цу тла ешаш йиш а
нохчийн глалглай кхылаз культу-
рахь, вахарахь, советски семилеткан
хьахьтара шера план кхоачашьш
републичерча кхыкхьахьта доа-
хьа толамеш лаша ахьахь матери-
алаш, н. кх. д.

Шенаца дег тлара сона шов редак-

Юртанка бахьа кагирхой ваха-
рахь лаша кхылаз ядзу газето тла
Юхметтаггача республикан ва-
харица лаша газето тла дукхагга сур-
таш лашьа бакхьахь да.

Вай советски наха караггарда
партен XXI-ча сьезда решенеа
хьахьташ оттада декхараш кхоа-
чашье.

Сона бакхьахь хет газето оаглон
тла уж декхараш кхоачашьшар ду-
хьагга буче.

Ш. ДАХКИЛГОВ.

цен болхонша вай хьахьта бахьан до-
лаш беша балха тла ахьта балар,
нохчийн глалглай исторехь, Кхыла-
седа Кавказе советски йагда отта-
да хана пар ледадьяча революци-
онни глалглай, кхылаш хьахьта душ
а дер дайна а леларашта дукхал
лоаттабача кховсамаш йоза матери-
алаш а дикка дукхаларен йадам-йадам
душаш йолен темаш а газето оаглон-
нашк дукхагга ахьахь.

И. АБАДИЕВ.

Тхона дукха дежа „Сердало“

Шолагга шу да со „Сердало“
газето язу. Юхьахьта сона из де-
ша хьахьта. Бакьда, газето новостал
дир сона кастта глалглай меттала де-
жа йомала, Хланз „Сердало“ а
глалглай меттала кхылашаш а шьара
деша хов сона.

Тха техникумерча дукхахьа сту-
денташа дешам а парна дукха де-
жаш а да вай газет. Цу тла кхылаз
хьахьтотун вай републичерча кхы-
кхьахьтахь вахар а, пар балха то-
ламаш а, шитта студентий вахар а.

Пох тарра балхара а вахарица а
газето язу. Юхьахьта сона из де-
ша хьахьта. Бакьда, газето новостал
дир сона кастта глалглай меттала де-
жа йомала, Хланз „Сердало“ а
глалглай меттала кхылашаш а шьара
деша хов сона.

Сона бакхьахь хетар газето тла
вай републичерча вахарахь дола ду-
вараш очераши дукхагга хьахьта.

Дахьа йодча хана хьахь а диккагга
„Сердало“ хьахьта кхылаз кхоачалба
цун редакци болхонша.

М. ГАДИЕВ,
электротехникума студент.

Семилеткан кертерча экономически декхараш

Ухк ворхш шера чухь вай мехьа
коммунизм хьахьтара экономически
программа кхоачашьеа болх тла
боахьахь. Из программа оттадай
СССР а хьахьта боахам деглабашара
пхьитта шерарча перспективни
плана тла. Коммунистически партен
хьахьташ советски хьахьта кхоа-
чашьшарга кертера экономически
декхараш да: мехьара хьахьта хьахьта
нишам масса а оагларча деглабаша-
лар, коммунизма материально-технич-
ески лар йоллача кертера дар чакх-
дакхьан капиталистически мехь-
ахьташаша ахь доаггача СССР
кхылашаш торо худиттарггашаш
ега-йоккха индустри кхылашаш тыхь
деглабашара нахьташ экономикан
массалотча доахьахьта производств
деглабашар. Мехьа экономически
потенциал лажьахьтара, хьахьта боа-
хама деригахь доахьахьта дахьа а
технически прогресс про, юкьара
кхыкхьахьта оварде хаданца дегла-
башара хьахьта вахара хьахьтотун
хьахьта болшам лажьхьтара.

Коммунистически производствен-
ни глалглайш юкхе оттадара а уж
массанахьа керте хьахьтара а эг-
гара хьахьта еш коммунистически
обществе хьахьта дежаца тайнара хур-
дашам хьахьта хьахьта деглабаша-
лар. Из да а социализмагара ком-
мунизмагара долашаш еш кхылаз
дерига хьахьташ лажьхьтара кертера
лоахьахь болх коммунизма мате-
риально-технически лар йолар
ахьта.

„Эггара хьахьта коммунизма мате-
риально-технически лар йолар
да: чюагга деглаенай вай ханара ин-

дустри хилар, мехьа массанахьа а
аэлектрификаци ар, промышленноста
а юрта боаха а массалотча доа-
хьахьта индустри-технически прогресс
ар, еригача производствени про-
цессашта механизацин автоматиза-
ци ар, зершен кердача хьахьта,
йадамаш йадамаш йахьхьтахьа торо-
неч, кердача синтетически а кхы-
лоаа а материальш мамотга дукхагга
пайда агар, берригача кхыкхьахьтахь
культуро-технически боахам лажь-
хьахьта, дахьа а производств диккагга
вештхьахь ахьхьахь кхыкхьахьта овар-
саре лажьхьтара. — йох нов. Н. С.
Хрущевс.

Обществен хьахьта хьахьта нисаш
чюагга деглабашара лар тла ком-
мунизма хьахьта мадоатггара, шоррта
хурдашаш нахага рузьяхь далахь-
чийта йиш хуртга, хьахьташцен фи-
зически беша балха юкьера эргало-
нни дладохьахьтара, хьахьта вахара
ца волаш саго хьахьта кхылаз обществен-
на болча пайдаша шийна мотгочи
хьахьта хьахьтагга кхылаз а хьахьта
долаш а йиш хуртга.

Коммунизма материально-техниче-
ски лар йоларш социализма лар
длаха, масса оагларча лар де-
галабашара, тоаара нахьташ. Ком-
мунизма материально-технически
лар йолар исторен чухь шозниш
нишам кхылаз хьахьта а чюаггагга де-
галабаша хьахьта хьахьта нисаш худ-
иттаргга.

Коммунистически общество хьахь-
тара болх марксистско-ленински
хьахьта дахьа деглабашаш, XXI-ча
сьезде ше ахьа доахьа тла Н. С.

Хрущевс йох: „Коммунизм хьахьте
йиш хуртга, нахаша саина дегла-
башьахь капиталистически мехьахь-
тарачул вай производствени боахам
тлахьтотун капитализм дукхагга
лажьагга хуртболш кхыкхьахьта овар-
саре лажьхьтара.“

Коммунизма материально-технич-
ески лар йоллача бакхьахь ца леш,
СССР а кертера экономически декхар
кхоачашьеа а болх тла бакхьа
беза вай мехьа ухк ворхш шера. Ма-
хьахьта доаггача хьахьта капитали-
стически мехьахьташаша лаша доаг-
гача хьахьта а капитализм йолча
хана йадамаш хьахьта йиш йоадамш
тайнара хьахьта хьахьта нийш боахам
лажьахь а беза Советски Союз.

Паризмах вай мехьа юкхьбисер
чюагга тыхьахьта а боахьа а боа-
хам бар. Прогрессашаш лашаш ший
делаша хана Россия промышленни
производств 1913 шера хьахьта
боахьта 71 процент хана лашар. Из
ишита долашашаш а, В. И. Ленина ну-
хана чюагга темаш ахьахь: „...хьахь-
та пашахьахьтара тыхьахьтара
да вай, парна цыкха а да па
хьахьта тайнара чехьа“ (Осн., т. 3,
33, 354—355 оаглонаш).

Арахеца продукция дукхагга
дизахьа СССР-о дунен тла шозниш
Европе хьахьтара моттот лаш, Ан-
гелс

